

Υπόθεση T-115/94

Opel Austria GmbH κατά Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ενώσεως

«Ανάκληση δασμολογικών παραχωρήσεων — Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο — Υποχρέωση εκ του δημοσίου διεθνούς δικαίου να μη στερείται μια σύμβαση το αντικείμενο και τον σκοπό της πριν τεθεί σε ισχύ — Αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης — Αρχή της ασφάλειας δικαίου — Δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα»

Απόφαση του Πρωτοδικείου (τέταρτο τμήμα) της 22ας Ιανουαρίου 1997 II - 43

Περίληψη της αποφάσεως

1. Προσφυγή ακυρώσεως — Προσβαλλομένη πράξη — Έλεγχος νομιμότητας — Κριτήρια (Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 173)
2. Δημόσιο διεθνές δίκαιο — Αρχές — Καλή πίστη — Κοινοτικό δίκαιο — Προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης — Έκδοση κοινοτικής πράξεως που αντιβαίνει σε διεθνή συμφωνία η οποία δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ, της οποίας όμως τα έγγραφα επικυρώσεως έχει καταθέσει η Κοινότητα

3. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνίες της Κοινότητας — Άμεσο αποτέλεσμα — Προϋποθέσεις — Άρθρο 10 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Συνθήκη ΕΚ, άρθρο 228· Συμφωνία ΕΟΧ, άρθρο 10)
 4. Διεθνείς συμφωνίες — Συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο — Ερμηνεία σύμφωνα με την προγενέστερη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου — Προϋποθέσεις — Ερμηνεία του άρθρου 10 (Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 12, 13, 16 και 17· Συμφωνία ΕΟΧ, άρθρα 6 και 10)
 5. Ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων — Δασμοί — Φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδύναμον αποτελέσματος — Έννοια (Συνθήκη ΕΚ, άρθρα 9 και 12· Συμφωνία ΕΟΧ, άρθρο 10)
 6. Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές — Ασφάλεια δικαίου — Κοινοτική ρύθμιση — Πρέπει να είναι βεβαία και η εφαρμογή της προβλέψιμη
 7. Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές — Ασφάλεια δικαίου — Κοινοτική ρύθμιση — Πρέπει να είναι βεβαία και η εφαρμογή της προβλέψιμη — Συνύπαρξη δύο αντιφατικών κανόνων δικαίου
 8. Κοινοτικό δίκαιο — Αρχές — Ασφάλεια δικαίου — Κοινοτική ρύθμιση — Πρέπει να είναι βεβαία και η εφαρμογή της προβλέψιμη — Πράξεις των οργάνων — Δημοσίευση — Ημερομηνία
-
1. Στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως που ασκείται βάσει του άρθρου 173 της Συνθήκης, η νομιμότητα της προσβαλλομένης πράξεως πρέπει να εκτιμάται σε συνάρτηση με τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που υφίστανται κατά τον χρόνο εκδόσεως της πράξεως και όχι κατά τον χρόνο ενάρξεως της ισχύος της.
 2. Η αρχή της καλής πίστωσης που κωδικοποιήθηκε με το άρθρο 18 της Συμβάσεως της Βιέννης I αποτελεί κανόνα του εθιμικού διεθνούς δικαίου, την ύπαρξη του οποίου έχει αναγνωρίσει το Διεθνές Δικαστήριο και ο οποίος, κατά συνέπεια, δεσμεύει την Κοινότητα. Η αρχή αυτή αποτελεί στο δημόσιο διεθνές δίκαιο την κορωνίδα της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, η οποία αποτελεί μέρος της κοινοτικής έννομης τάξης και την οποία δικαιούται να επικαλεστεί κάθε επιχειρηματίας στον οποίο ένα θεσμικό όργανο δημιούργησε βάσιμες προσδοκίες.
- Σε μια περίπτωση κατά την οποία οι Κοινότητες έχουν καταθέσει τα έγγραφα επικυρώσεως μιας διεθνούς συμφωνίας, της οποίας είναι γνωστή η ημερομηνία ενάρξεως ισχύος, οι επιχειρηματίες μπορούν να επικαλεστούν την αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης για να αντιταχθούν στην, εκ μέρους των οργάνων και εντός της περιόδου που προηγείται της ενάρξεως ισχύος αυτής της διεθνούς συμφωνίας, έκδοση κάθε πράξεως αντίθετης προς τις διατάξεις της συμφωνίας, η οποία, μετά την έναρξη ισχύος της, παράγει έναντι αυτών άμεσα αποτελέσματα.

3. Οι συμφωνίες που συνάπτονται υπό τις συνθήκες που προβλέπει το άρθρο 228 της Συνθήκης ΕΚ δεσμεύουν τα όργανα και τα κράτη μέλη, αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής έννομης τάξης από της ενάρξεως ισχύος τους και μπορούν να παράγουν άμεσο αποτέλεσμα αν οι διατάξεις τους δεν περιέχουν επιφυλάξεις και είναι αρχούτως σαφείς.

Το άρθρο 10 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο που απαγορεύει, μεταξύ των συμβαλλομένων μερών, τους εισαγωγικούς και εξαγωγικούς δασμούς καθώς και τις φορολογικές επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος και διευκρινίζει ότι η απαγόρευση αυτή εφαρμόζεται στους τελωνειακούς δασμούς ταμειωτικού χαρακτήρα, υπό την επιφύλαξη των ρυθμίσεων του πρωτοκόλλου 5 της Συμφωνίας θεσπίζει κανόνα σαφή και απαλλαγμένο αιρέσεων από τον οποίο προβλέπεται μία μόνο εξαίρεση που είναι και αυτή απαλλαγμένη αιρέσεων και σαφής, άρα παράγει άμεσο αποτέλεσμα.

4. Το άρθρο 6 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο πρέπει να ερμηνευθεί κατά την έννοια ότι, οσάκις μια διάταξη της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο είναι κατ' ουσίαν ταυτόσημη με τους αντίστοιχους κανόνες των Συνθηκών ΕΚ και ΕΚΑΧ και των πράξεων που εκδίδονται κατ' εφαρμογή των δύο αυτών Συνθηκών, πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου που έχει διαμορφωθεί πριν από την ημερομηνία υπογραφής της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο.

Αυτό συμβαίνει με το άρθρο 10 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονο-

μικό Χώρο που είναι κατ' ουσίαν ταυτόσημο με τα άρθρα 12, 13, 16 και 17 της Συνθήκης ΕΚ.

5. Μια χρηματική επιβάρυνση, όσο μικρή και αν είναι, μονομερώς επιβαλλόμενη, και όποια και αν είναι η ονομασία της και ο τρόπος επιβολής της, η οποία επιβάλλεται επί των εγχωρίων προϊόντων ή των εισαγομένων λόγω του ότι αυτά διέρχονται τα σύνορα, όταν δεν είναι δασμός στην κυριολεξία, συνιστά φορολογική επιβάρυνση ισοδυνάμου αποτελέσματος, υπό την έννοια των άρθρων 9 και 12 της Συνθήκης και του άρθρου 10 της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, έστω και αν δεν εισπράττεται υπέρ του Δημοσίου, δεν εισάγει δυσμενείς διακρίσεις, δεν επάγεται προστατευτικά αποτελέσματα, και έστω και αν το επιβαρυνόμενο προϊόν δεν ανταγωνίζεται την εγχώρια παραγωγή.
6. Η αρχή της ασφάλειας δικαίου απαιτεί να είναι η κοινοτική νομοθεσία βεβαία, η δε εφαρμογή της να μπορεί να προβλεφθεί από τα υποκείμενα δικαίου και κάθε κοινοτική πράξη που παράγει έννομα αποτελέσματα να είναι σαφής, ακριβής και να έχει καταστεί γνωστή στον ενδιαφερόμενο κατά τρόπο ώστε να μπορεί αυτός να γνωρίζει με βεβαιότητα το χρονικό σημείο από το οποίο η εν λόγω πράξη υφίσταται και αρχίζει να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της. Η αρχή αυτή επιβάλλεται με ιδιαίτερη αυστηρότητα όταν πρόκειται για πράξη ικανή να έχει οικονομικές συνέπειες, για να μπορούν οι ενδιαφερόμενοι να γνωρίζουν με ακρίβεια την έκταση των υποχρεώσεων που τους επιβάλλει.

7. Ένας κανονισμός που δημιουργεί κατάσταση στην οποία συνυπάρχουν δύο κανόνες δικαίου που αντιφάσκουν όσον αφορά τους δασμούς που εισπράττονται κατά την εισαγωγή ορισμένων προϊόντων στην Κοινότητα δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως βεβαία κοινοτική νομοθεσία, η εφαρμογή της οποίας μπορεί να προβλεφθεί από τα υποκείμενα δικαίου, και για τον λόγο αυτό συνιστά παραβίαση της αρχής της ασφάλειας δικαίου.
8. Η ημερομηνία δημοσίευσης μιας κοινοτικής πράξεως τεκμαίρεται μεν ότι είναι αυτή που εμφανίζεται σε κάθε τεύχος της

Επίσημης Εφημερίδας, πλην όμως, σε περίπτωση αποδείξεως του εναντίου, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η ημερομηνία της πραγματικής δημοσίευσης.

Όταν το Συμβούλιο προχρονολογεί το τεύχος της Επίσημης Εφημερίδας, στο οποίο δημοσιεύεται μια κοινοτική πράξη, παραβιάζει την αρχή της ασφάλειας δικαίου διότι, ενεργώντας κατ' αυτόν τον τρόπο, δεν δίνει τη δυνατότητα στον ενδιαφερόμενο να γνωρίζει με βεβαιότητα το χρονικό σημείο από το οποίο η εν λόγω πράξη υφίσταται και αρχίζει να παράγει τα έννομα αποτελέσματά της.